

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3938

Vragen van de leden **Van der Laan** en **Sneller** (beiden D66) aan de Minister voor Rechtsbescherming met over *het artikel «Ik zag mijn lichaam en mijn maatschappelijke rol als een gevangenis»* (ingezonden 22 juli 2021).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 6 september 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 3712.

Vraag 1

Bent u bekend met het artikel «Ik zag mijn lichaam en mijn maatschappelijke rol als een gevangenis»?¹

Antwoord 1

Ja, dit artikel is mij bekend.

Vraag 2

Klopt het dat de mevrouw in het artikel ontslagen is uit de opleiding tot rechter vanwege haar gendertransitie?

Antwoord 2

Nee dat klopt niet. De Raad voor de rechtspraak heeft mij laten weten dat Mr. Pronk na een strenge selectie in de opleiding tot rechter is gekomen. De gendertransitie was tijdens de selectie bekend en vormde geen enkel beletsel. Het besluit tot beëindiging van de opleiding en de aanstelling van Mr. Pronk is om andere – inhoudelijke – redenen genomen. Het is niet aan mij om op de verdere inhoud van deze casus in te gaan. Mr. Pronk heeft dat besluit laten toetsen bij de rechter. Het besluit van de rechtbank Gelderland is daarbij in stand gebleven (ECLI:NL:CRVB:2019:2974, Centrale Raad van Beroep, 18-2733 AW (rechtspraak.nl)).² Het College voor de Rechten van de Mens heeft geoordeeld dat in dit geval geen sprake was van discriminatie op grond van gender. (<https://mensenrechten.nl/nl/oordeel/2018-23>).

¹ De Volkskrant, 13 juli 2021, «Ik zag mijn lichaam en mijn maatschappelijke rol als een gevangenis», <https://www.volkskrant.nl/mensen/ik-zag-mijn-lichaam-en-mijn-maatschappelijke-rol-als-een-gevangenis~b2076bb8/>

² ECLI:NL:CRVB:2019:2974, Centrale Raad van Beroep, 18-2733 AW (rechtspraak.nl)

Vraag 3

Komt het vaker voor dat personen uit de opleiding tot rechter ontslagen worden vanwege een gendertransitie, ofwel omdat zij vanwege een andere reden tijdelijk minder beschikbaar zijn?

Antwoord 3

Nee dat komt niet voor, zo begrijp ik van de Raad voor de rechtspraak. Van belang is ook te vermelden dat het Besluit rechtspositie rechters en officieren van justitie in opleiding de mogelijkheid biedt om een jaar lang buitengewoon verlof op te nemen, waarmee de opleiding automatisch wordt verlengd. Daarnaast gelden de normale regels ten aanzien van ziekte en zwangerschapsverlof, die eveneens een grond voor verlenging kunnen opleveren.

Vraag 4

Komt dit ook voor bij andere juridische opleidingen?

Antwoord 4

Er zijn mij geen signalen bekend van problemen van transgenders in transitie bij andere juridische opleidingen.

Vraag 5

In hoeverre bent u van mening dat het ondergaan van een gendertransitie een voldoende reden is om een persoon uit de opleiding tot rechter, of een andere juridische opleiding, te ontslaan?

Antwoord 5

Het ondergaan van een gendertransitie is naar mijn mening geen aanvaardbare reden voor ontslag. Op basis van de aan mij verstrekte informatie van de Raad voor de rechtspraak, alsmede naar het oordeel van het College voor de Rechten van de Mens, is de transitie niet de reden voor het ontslag geweest. Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 6

In hoeverre bent u van mening dat de opleiding tot rechter, of een andere juridische opleiding, open zou moeten staan voor iedereen, ook als zij tijdelijk minder beschikbaar zijn door bijvoorbeeld ziekte, zwangerschap of een gendertransitie?

Antwoord 6

De opleiding tot rechter is toegankelijk voor iedereen die in staat is de opleiding tot rechter met goed gevolg af te leggen en die voldoet aan de formele en materiële eisen voor benoeming tot rechter. In zijn algemeenheid zou elke opleiding open moeten staan voor eenieder die daar geschikt voor is. Tijdelijke niet-beschikbaarheid als gevolg van ziekte, zwangerschap, of een gendertransitie zou naar mijn mening geen reden moeten zijn om een juridische opleiding niet te kunnen volgen. Naast de bestaande algemene regelingen (zie het antwoord op vraag 3), zal waar nodig via maatwerk een oplossing gevonden moeten worden voor de vertraging die door zulke omstandigheden kan optreden. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor studenten in het hoger onderwijs, waar op basis van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, en op basis van het Profileringsfonds, ruimte moet en kan worden geboden voor bijzondere omstandigheden zoals zwangerschap en ziekte. Ook een gendertransitie kan in het hoger onderwijs zo'n bijzondere omstandigheid zijn.

Vraag 7

In hoeverre bent u van mening dat er een persoon die een gendertransitie ondergaat een verlof zou moeten kunnen opnemen, vergelijkbaar met het zwangerschapsverlof?

Antwoord 7

Naar aanleiding van de motie Bergkamp c.s. (TK 2020–2021, 30 420, nr. 307)³ heeft SEOR, het onderzoeksbureau van de Erasmus School of Economics, onderzoek gedaan naar de belemmeringen voor transgender personen op de arbeidsmarkt, eventuele knelpunten in bestaande verlofregelingen en mogelijkheden om de arbeidsmarktpositie van deze groep te verbeteren (TK 2020–2021, 30 420, nr. 357).⁴ In het onderzoek wordt onder andere gekeken naar de voor- en nadelen van een collectieve regeling voor transitieverlof. Ook zijn regelingen op bedrijfs- of brancheniveau bestudeerd. Zo hebben de gemeenten Utrecht en Amsterdam al een vorm van transitieverlof ingevoerd. Vanwege de demissionaire status is een reactie op dit onderzoek aan het volgende kabinet.

³ Detail 2019D20047 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

⁴ Opbrengstenbrief Emancipatie OCW | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl